

ג'קי מצא: "מה שלא אסור מותר. זו זכות יסוד לתכנן מס"

מנהל רשות המסים לשעבר בכנס לשכת רו"ח באילת: "המאבק בתכנוני המס היום מוגזם" ■ מומחה המס אוסקר אבו-ראזק: "החקיקה בתחום דיני המס מיושנת" אלה לוי-זינרבי 2/6/13

"האווירה היום, כשמצד אחד יש גירעון תקציבי כל-כך גדול, ויש צורך לכאורה בהעלאת מס, העלאת מע"מ וכיוצא בזה; ומנגד אנחנו פותחים עיתונים ורואים עוד חברה שנהנית מהטבות מס ועוד חברות שלא משלמות את מלוא המס - אין ספק שזו תקופה טובה להעביר תיקוני חקיקה בתחום המס. אך מאוד מסוכן להוביל חקיקה שתהיה חסרת פרופורציות ומתאימה רק לנקודת המס הנוכחית".

כך אמר עו"ד רו"ח **ג'קי מצא**, לשעבר מנהל רשות המסים, בפאנל המקדים בכנס השנתי של **לשכת רואי החשבון** שנפתח היום (א') באילת.

בפאנל שכתרתו "**תכנוני מס** הלכה למעשה", התייחס מצא לחקיקת המס במסגרת חוק ההסדרים ואמר: "המאבק בתכנוני המס היום הוא מוגזם. הוא לא מתאים ולא יתאים לשינויים הבאות. הוא אולי נכון לדברים מסויימים, אך אסור לשפוך את התינוק יחד עם המים. הביטוי תכנון מס זה לא מילת גנאי, זה ביטוי לגיטימי".

לדברי מצא, "הנישום הנורמטיבי הוא זה שעושה תכנון מס. מי לא צריך תכנון מס? נישום לא נורמטיבי, כי מה הוא עושה? הוא פשוט מעלים מס. מי שלא נורמטיבי לא צריך רואי חשבון, עורכי דין ויועצי מס - הוא פשוט מעלים מס".

מצא הבהיר כי "תכנון מס אינו מילת גנאי". לדבריו, "בחלק גדול מהמקרים מה שלא אסור מותר. זו זכות יסוד לתכנן מס. במסגרת חוק יסוד האדם יש זכות יסוד הגנה על קניינו של אדם, והטלת מס פוגעת בקניינו של אדם".

לדבריו, "היום הולכים צעד גדול מדי צעד נוסף מיותר במאבק בתכנוני המס".

מצא הוסיף כי "רשות המסים תצטרך להתכוון הרבה יותר דווקא לכיוון מעלימי המס. הכסף הגדול והנטל הגדול נמצא אצל אותם שכבות שהם דווקא מעלימי מס ולא מתכנני המס. יש גם מתכנני מס שיוצרים נטל חברתי כלכלי, אבל אלה הקיצוניים. לא כל מי שביצע תכנון מס דינו להיות נחקר או להיות מבווייש בגלל שהוא ביצע תכנון מס".

"חקיקה מיושנת"

גם מומחה המס **אוסקר אבו-ראזק**, לשעבר מנכ"ל משרד הפנים והמשנה למנהל רשות המסים, התייחס למה שמכונה בפיו "אביב המסים", שבו נוכח המצב החברתי כלכלי כיום ניתן להעביר תיקוני חקיקה מרחיקי לכת.

לדבריו, "הרבה מאוד מחוקי המס הם חקיקה מנדטורית, חוקי המכס, הפקודה ועוד, חקיקה דרקונית, אז אם נישום או עוסק או יבואן מוצא דרך חוקית לעשות פעולה, למה אוסרים עליו? למה הדבר הזה אסור?"

"עיוותים בחוקי המס גם הם גורם משמעותי ודומיננטי בתכנוני המס. יש בפקודה דברים לא כלכליים, ואולי הגיע הזמן לתפוס את השור בקרניים ולתקן את אותם דברים שמזמינים את הנישומים לעשות תכנוני מס ולתקן אותם אחרי 35 שנה. אולי הגיע הזמן לקחת כמה הוראות בעייתיות בפקודה ולתקן אותם".

אבו-ראזק מסכים כי לא צריך לתקוף את מתכנני המס כולם. "אתמול נסעתי לתחנת דלק ומילאתי פול טאנק. למה עשיתי את זה? תכנון מס. רציתי לשלם 17% ולא 18% מע"מ. המתקפה שהייתה בחודשים האחרונים על תכנוני המס זו מדיניות שגויה ולא נכונה".

לדבריו, "גם המדינה עושה תכנוני מס. גם בחוק מע"מ וחוק מס שבח יש תכנוני מס. אם למדינה מותר לתכנן מס, אז בוודאי שלנישום גם מותר לתכנן מס. אם המדינה רוצה למנוע תכנוני מס, אז יש כאן חוסר שוויון בין שני צדדים".

"המדינה יכלה תמיד לתקן חוק אם יש איזושהי פרצה. אם מונעים מהאזרח תכנן מס, אז שיעשו סעיף מיוחד שיאפשר לאזרחים גם לתקן חוק במקומות שהחוק מביא לתוצאה לא כלכלית ולא נכונה".

אבו-ראזק מגדיר תכנון מס כ"כל פעולה חוקית שהנישום נוקט בה על-פי נורמות מקובלות כדי לשלם מס".

לדבריו, החקיקה המורכבת והמיושנת בישראל היא חלק מהבעיה. "ברגע שחוקי המס כאלה מורכבים ומסובכים ובאים לפתור בעיות חברתיות וכלכליות ומי יודע מה, אז בוודאי שתיווצר דיפרנציאציה בין כל מיני עסקאות שהנישום עומד לעשות והדרך בה הוא בוחר", הוא אומר. "ברגע שהמחוקק מפתה אותו לעשות מיזוג, פיצול או שינוי מבנה ואומר לו 'בוא תיכנס', אז אחרי שהוא נכנס מה אתה רוצה ממנו, למה אתה מגרש אותו?"

"ברגע שכללי המשחק בורים אין בכלל בעיה, זה לגיטימי, אבל המתקפה הזו על מדיניות המס היא לא נמצאת בכלל בחוק. אני מבין שאנחנו מפחדים ממה שאנחנו לא יודעים, אבל החזקה היא שרשות המס יודעת הכול, אז למה לפחד?"

עוד הוסיף אבו-ראזק: "יש הבדל בין גביית מס במדינה דמוקרטית למדינה לא דמוקרטית. במדינה דמוקרטית לאזרח מותר לעשות כל מה שלא אסור. אם זה לא אסור זה עניין של פרשנות, אין שום סיבה לשלול ולנגח את הזכות הזאת".

לסיכום הציע אבו-ראזק לרשות המסים: "תתקנו את החוק. ברגע שהחוקים יהיו חד-ערכיים, יהיה פחות תכנון מס. אנחנו בתקופת 'אביב המסים' עם האווירה החברתית שיש במדינה, אז תעשו את הדברים הנכונים. צריך לשמוע את רחשי ליבו של העם".

"לייצר מציאות סבירה"

רו"ח **אהרון אליהו**, סמנכ"ל בכיר לעניינים מקצועיים ברשות המסים, התייחס לטענות הדוברים הקודמים בפאנל ואמר כי אמנם "יש קשר בין המוטיבציה לתכנן מס לבין ההוגנות של הוראות הפקודה, ואחת הדרכים הנוכחות והראויות להתמודד עם תכנוני מס שליליים היא לבוא ולרפא את אותן נקודות בפקודה שלוקות באי-הגינות".

כך, לדבריו, פועלת רשות המסים. "רשות המסים עושה בד-בבד עם הטיפול בנושאים שמקבלים את ביטויים במסגרת חוק ההסדרים, אז מבחינתנו הסאשן הנוסף שאמור לבוא הוא סדרה של תיקונים שחלקם יביאו לכך שהוראות החוק יהיו יותר ראויות".

עם זאת, שלל אליהו את הטענה כי יש מתקפה כנגד מתכנני מס. "דיברו כאן על מתקפה של רשות המסים על תכנוני המס. אין מתקפה של רשות המסים על תכנוני המס. הרשות מכירה בתכנוני המס ומכבדת אותם".

לדבריו, מה שהרשות כן עושה היא לחשוף את כל התכנונים כדי לאתר את התכנונים הלא לגיטימיים. "אנחנו מדברים על הרצון שלנו לדעת על קיומם של תכנוני המס, לבחון אותם ולראות למה אנחנו מסכימים ומה אנחנו שוללים. לבחון מהו תכנון מס ראוי שאנחנו מקבלים אותו ומהו תכנון המס שנשלול אותו".

בהמשך התייחס אליהו לטעיף שנכלל בתזכיר חוק ההסדרים, לפיו מתבקשים נישומים לדווח במסגרת הדוחות שהם מגישים אם קיבלו חוות-דעת או ייעוץ מקצועי בקשר לפעולת מס. "אני לא רואה בחקיקה או בסעיף במסגרת תזכיר החוק שהוא משהו שהוא בבחינת מתקפה על תכנוני מס", אמר.

הגם שב"גלובס" **נחשף** בשבוע שעבר כי מנהל רשות המסים, משה אשר, הגיע להסכמה עם לשכת עורכי הדין לפיה לא תיכלל דרישה כי נישומים ידווחו על ייעוץ מקצועי שקיבלו וחוות-דעת במסגרת חוק ההסדרים, הבהיר אליהו כי תיקוני חקיקה כאלה נדרשים על מנת לבצע את עבודת הרשות.

לדבריו, "היכולת של רשות המסים לבקר את הדוחות שמוגשים לה מאוד מוגבלת ומגיעה לאחוזים בודדים, והמציאות הזאת גרמה לכך שמרחב תכנון המס זז על הציר ממקום שעיקרם של התכנונים היו במקום הלגיטימי, לא מעט אצל חלק מהאוכלוסיה והמייצגים למקום פחות נכון ופחות ראוי, ואנחנו רוצים לראות את המקרים ולהתמודד איתם".

אליהו הוסיף ואמר: "אנחנו רוצים לייצר מציאות סבירה שבה המתכנן מתכנן, אנחנו בוחנים, ורק הדברים הלגיטימיים עוברים את המסננת שלנו".